

Ris och ros

Alfabetisk ordning - Alla ämnesord, Ord

Uttrycket betyder: kritik och beröm (SO, 2026). [Mer om uttrycket på svenska.se](#)

Om uttrycket

Ordet ris finns belagt sedan slutet av 1200-talet Westgöta-Lagen. Det kommer av fornsvenska ris, ett gemensamt germanskt ord, som betyder småskog och kvistar. I bildlig mening, som någon form av straffande med ord, till exempel klander och kritik dyker det upp 1838: "En sorglig bana skalden går; / Ris får han endast eller — lager." Braun Dikt. 2: 116, enligt [SAOB, 1959](#).

Det fornsvenska ordet ros för beröm är belagt sedan 1320–50, till exempel i En nyttigh Bok om Konnunga Styrilse och Höfdinga. Den väldoftande ordet för blomman ros är belagt först 1385 i Klosterläsning. Verbet rosa förekommer 1430-50 i Herr Ivan Lejon-Riddaren. Fornsvenska rosa, i betydelsen prisa eller skyta, har samma ursprung som tyska ordet Ruhm för beröm ([SO, 2026](#)).

Då ordet ros för beröm och blomma är både homografer (stavas likadant) och homonymer (har samma uttal) är en vanlig missuppfattning att ordet ros i uttrycket ris och ros har något med blomman att göra.

Exempel där uttrycket används

Många företag, organisationer, föreningar och tidningar använder uttrycket för att samla in åsikter i olika frågor, ofta under rubriken Dagens ris och ros. [Oändliga exempel](#) ligger en sökning bort.

Metod och generella aktiviteter

I samband med presentationen skriver eleven av lärarens anteckningar på tavlan eller gör egna noteringar samlade i en liten skrivbok. Skrivandet blir ett sätt att lära och boken en dokumentation av årets alla ord.

[Förslag på generella aktiviteter om ord finns här](#)

Fler elevaktiviteter

SVENSKA: Det finns flera uttryck som beskriver positiva och negativa värderingar. Fundera på och samtala om vilken funktion uttrycken har. I vilka sammanhang hör de hemma? Vilken ton och stil har uttrycken?

- Plus och minus
- För- och nackdelar
- Bra och dåligt
- Hiss eller diss
- Bu och bä
- Såga eller hylla
- Tumme upp och tumme ned

